

A szolgáltatások és a tőke szabad áramlása

A szolgáltatásnyújtás szabadsága

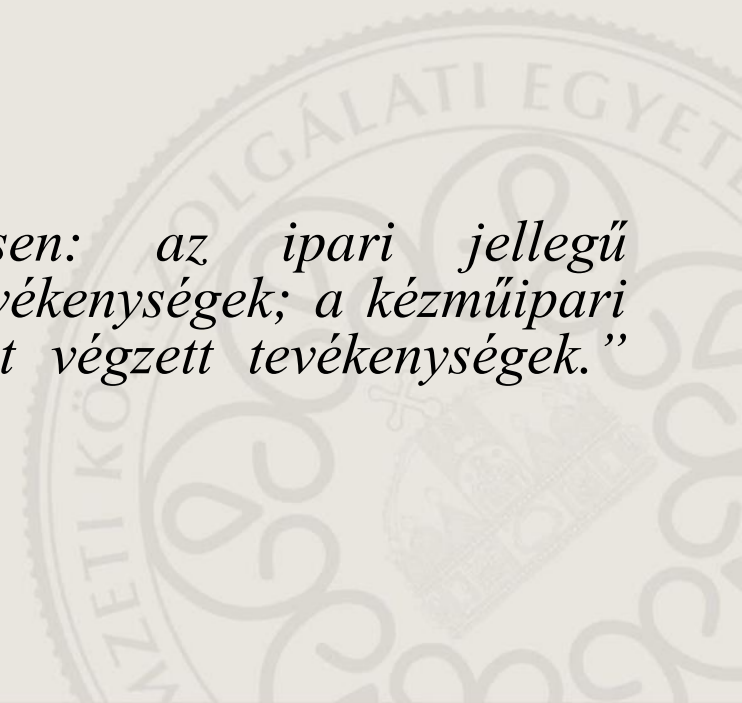
- Elsődleges jogban: **EUMSZ 56-62. cikkek**
- *„Az alábbiakban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos az Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.*

Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében e fejezet rendelkezéseit kiterjesztheti harmadik országok olyan állampolgáira, akik szolgáltatásokat nyújtanak és az Unió területén letelepedettek.” (EUMSZ 56. cikk)

A szolgáltatásnyújtás szabadsága

- Szolgáltatás: *„A Szerződések alkalmazásában „szolgáltatás” a rendszerint díjazás ellenében nyújtott szolgáltatás, ha nem tartozik az áruk, a tőke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá.”* (EUMSZ 57. cikk (1) bek.)
- Fogalmi elemek:
  - 1) Gazdasági tevékenység
  - 2) Határon átnyúló elem
  - 3) Ideiglenes jelleg
  - 4) Másodlagos alkalmazás
- *„Szolgáltatásnak minősülnek különösen: az ipari jellegű tevékenységek; a kereskedelmi jellegű tevékenységek; a kézműipari tevékenységek; a szabadfoglalkozásúként végzett tevékenységek.”* (EUMSZ 57. cikk (2) bek.)

A szolgáltatás fogalmi elemei

1) Gazdasági tevékenység

- díjazás ellenében nyújtott tevékenység
- ellenszolgáltatás → a szolgáltatás ellenértéke
- nem gazdasági természetű ellenszolgáltatás nem minősül ilyennek!
(pl. tagállamok szociális, kulturális, oktatási tevékenysége lehet ilyen)
- vállalkozói tevékenység → nem munkaviszony jellegű foglalkoztatás

2) Határon átnyúló elem

- szolgáltatás nyújtója és igénybe vevője két külön tagállamban letelepedett
- egyazon tagállamban letelepedettek, de a szolgáltatás másik tagállamban valósul meg
- a szolgáltatási tevékenység megkezdését megelőző felhívásra is alkalmazandó
- Főszabály: nem alkalmazandó az EUMSZ 56. cikk, ha a szolgáltatás minden eleme egy tagállamon belül valósul meg (bírói joggyakorlat szerepe!)

A szolgáltatás fogalmi elemei

3) Ideiglenes jelleg

- egyik tagállamban letelepedett szolgáltatást nyújt egy másik tagállamban letelepedettnek → eseti, rövid, átmeneti jellegű tevékenység
- kivétel: átmenetileg folytathatja tevékenységét egyazon tagállamban

4) Másodlagos alkalmazás

- mindig meg kell vizsgálni, hogy az adott tevékenység nem tartozik-e a másik három szabadság (személyek, áruk, tőke) szabad mozgása alá → ha nem akkor alkalmazandó az EUMSZ 56. cikk

Kivételek → EUMSZ 58. cikk:

- közlekedés → a közlekedésre vonatkozó cím rendelkezései irányadók
- tőke mozgásokkal kapcsolatos banki és biztosítási szolg. liberalizációja → a tőke mozgás liberalizációjával összhangban

Szabályozási keretek

- Elsődleges jogforrások (EUMSZ 56-62. cikkek)
  - Az 56-57. cikkek közvetlen hatállyal bírnak → nemzeti bíróságok előtt lehet rájuk hivatkozni

Szabályozási keretek II.

- Másodlagos jogforrások
  - Szektorspecifikus szabályozások (pl.)
    - bankokról szóló második irányelv (89/646/EGK) → liberalizáció, kölcsönös elismerés elve („single passport” elv) → válság óta visszaszorulóban
    - audiovizuális médiaszolgáltatások → 2010/13/EU irányelv → továbbközvetítés akadályozásának tilalma
  - Horizontális szabályozás
    - belső piaci (v. szolgáltatási) irányelv (2006/123/EK)
    - diplomák kölcsönös elismerésének szabályai

A belső piaci (2006/123/EK) irányelv

- tárgyi hatály: minden olyan, valamely tagállamban letelepedett szolgáltató által nyújtott szolgáltatás, amely nincs egyértelműen kizárva a hatálya alól
- személyi hatály: szolgáltatást nyújtó és igénybe vevő (természetes vagy jogi szem.)
- szabályozási terület: nemzeti jogban meghatározott követelmények, előírások, tilalmak, stb. amelyek a szolgáltatás nyújtásának jogát érintik
- ügyintézés egyszerűsítése
  - eljárások egyszerűsítése
  - one-stop-shop (egyablakos ügyintézés)
- szolgáltatók letelepedésének szabadsága
  - fenntartható engedélyezési rendszerekkel szembeni követelmények → akadályok elbontása
- szolgáltatásnyújtás szabadsága
  - korlátozás csak kivételesen → felsorolt kivett szolgáltatások (pl. ált. gazd. érdekű) VAGY rendkívüli körülmények esetén
  - követelmények: diszkriminációmentesség, szükségesség, arányosság
- az igénybe vevők jogai
  - diszkriminációmentesség (igénybevétel megnehezítésének tilalma)
- a szolgáltatások minőségének biztosítása

Diplomák és szakmai képesítések kölcsönös elismerése

- **89/48/EGK irányelv** a felsőoktatásban szerzett diplomák kölcsönös elismeréséről
  - minden legalább 3 éves szakmai képzést igénylő szakmára kiterjed
  - felváltotta a korábbi szakma-specifikus irányelvek nagy részét
  - testvére a **92/51/EGK irányelv** a kevésbé magas szintű oktatást igénylő képzések elismeréséről
  - **1999/42/EK** és **2001/19/EK irányelvek** → szakmai tapasztalat elismerése
- **Hatályos rendszer:**
  - **2005/36/EK irányelv** → hatályon kívül helyezte a korábbiakat
  - szabad szolgáltatásnyújtás és letelepedés, szakma gyakorlásának részletes szabályai, közigazgatási együttműködés, végrehajtási felelősség
  - elismerés három módon történhet:
    1. képzés elvégzését tanúsító okiratok elismerésének általános rendszere (főszabály)
      - » elismerő tagállammal azonos feltételek (kölcsönös elismerés elve); VAGY
      - » megelőző 10 év folyamán 2 évig gyakorolta nem szabályozó tagállamban; DE
      - » kompenzációs intézkedések joga: alkalmazkodási időszak (3 év), ill. alkalmassági vizsga
    2. szakmai tapasztalat elismerésével (elegendő bizonyítékként elfogadva)
    3. képzési minimumköv. összehangolása biz. szakmákban: orvos, fogorvos, ápoló, szülésznő, gyógyszerész, építészmérnök)
      - » nyelvi kompetenciák → „eltérési záradék” v. bizottsági engedély (határozott időre)
      - » nem szabályozott kérdéskörökben tagállami hatáskör marad

Ügyvédi hivatás gyakorlása

- az előzőekben tárgyaltakhoz képest speciális → **98/5/EK irányelv**
  - dilemma: a szolgáltatásnyújtás szabadsága vs. fogyasztóvédelem és nemzeti jogrendszerek valamint nyelvismeret
  - alapvetően két lehetőség:
    1. ügyvédi cím gyakorlása hazai szakmai cím égisze alatt
      - hazai cím idegen nyelvre fordítva, DE nem a fogadó országéval azonos!
      - tanácsadás teljes körben, eljárás lehet korlátozott (pl. peres képviselet csak helyi társügyvéddel), de ez nem lehet aránytalan!
      - nyelvismereti követelmények nem megengedhetőek!
      - kettős kötődés (pl. fegyelmi ügyet a két tagállam közösen)
      - szakmai cím bevonása esetén mindkét országban bevonva
    2. integráció a fogadó ország ügyvédei sorába
      - fogadó ország szakmai címének használatára jog
      - elérhető három módon:
        - 1) diplomák egyenértékűsége; VAGY
        - 2) 3 éven keresztül hatékonyan és rendszeresen a fogadó ország jogával és a közösségi joggal kapcsolatos gyakorlatot folytat; VAGY
        - 3) egyéb szakmai tevékenysége vagy tanfolyamok és szemináriumok látogatása nyomán már megfelelő szakmai jártassággal rendelkezik
- együttes tevékenység (joint practice)

Szabályozási keretek

- Az EuB esetjoga:
  - Ügyvédi hivatás
    - **Van Binsbergen-ügy** (igazságszol. tev. személy adott bírósági illetékességi területhez köthető)
    - **Gebhard-ügy** (időleges → szolgáltatás; állandó és folyamatos → letelepedés)
  - Biztosítás
    - **Bizottság v. NSZK ügy** (a biztosítási tevékenység a fogadó állam külön engedélyéhez köthető, közérdek védelme miatt pl.)
    - **Skandia-ügy** (a letelepedés előírása viszont már túlzó volna ezért nem megengedhető)
  - Sport
    - » **Walrawe és Koch ügy** (a sportra kiterjed a közösségi jog hatálya, a sportszövetségek kötelesek a tagállami akadályok lebontásában közreműködni)
    - » **Bosman-ügy** (a nemzeti labdarúgó válogatottak állampolgársági záradékai közösségi jogot sértenek)
  - **Säger v. Dennemayer ügy** (szabadalomfigyelő cég letelepedéshez kötése diszkriminatív)
  - **Alpine Investments BV-ügy** (határon átnyúló szolg. nyújt.-t akadályozó ált. szabályok is tilalmasak)

Szabályozási keretek

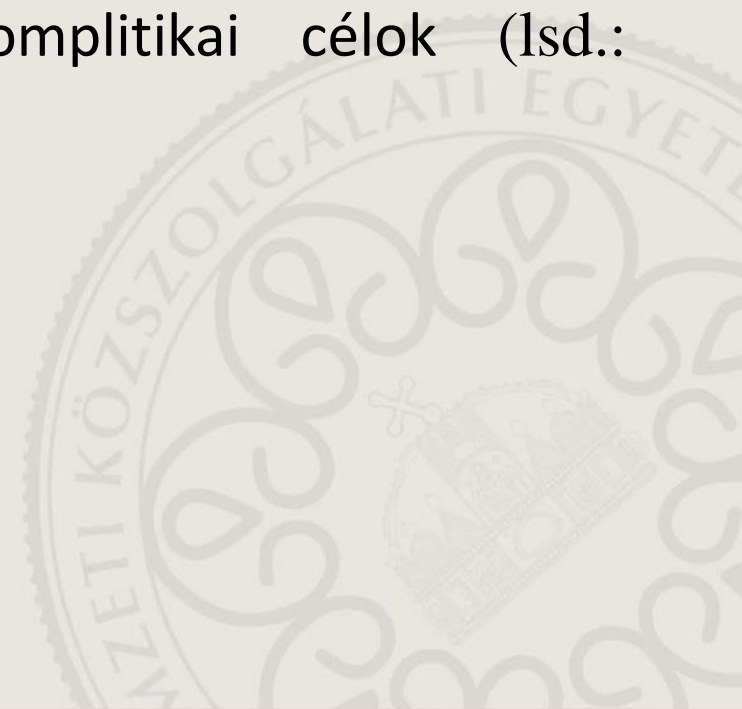
- Fogyasztóvédelem
  - ***Luisi és Carbone ügy*** (a szolgáltatásnyújtás szabadságát korlátozó devizakiviteli szabályok tilalmasak)
  - ***Gravier-ügy*** (más tagállambeli főiskolai hallgató részére előírt külön tandíj tilalmas)
  - ***Cowan-ügy*** (kizárólag saját állampolgárok számára kártérítés, egyéb hasonló jellegű védelem tilalmas)
  - ***Grogan-ügy*** (adott szolgáltatás reklámozását tiltani nem lehet, még ha adott esetben az adott országban a szolgáltatás tiltott is; itt: Írország és abortusz)

Szabályozási keretek II.

– Kivételek a szolgáltatásnyújtás szabadsága alól:

- közhatalom, közrend, közbiztonság, közegészségügy DE arányosan (Izd.: *Calfa-ügy*)
- nyomós közérdek fogalma → EuB dolgozta ki, folyamatosan bővül a tartalom (pl. társadalompolitikai célok (Izd.: *Schindler-ügy*))

A tőke szabad áramlása

- Szabályozási keretek:
  - Elsődleges jog: **EUMSZ 63-66. cikkek**
  - Másodlagos jog: **88/361/EGK irányelv**
  - EuB-esetjog

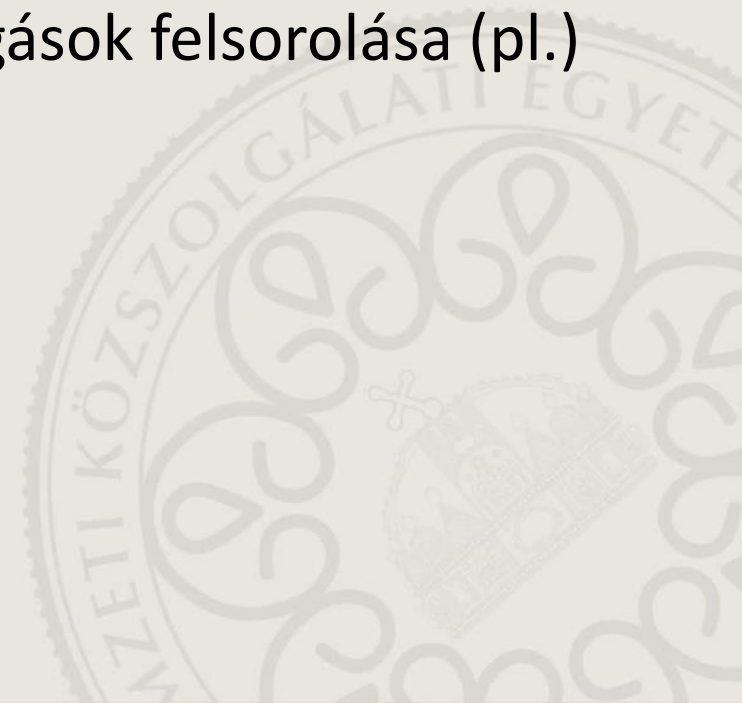
Elsődleges jog:

- *„E fejezet rendelkezéseinek keretei között tilos a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti tőkemozgásra vonatkozó minden korlátozás. E fejezet rendelkezéseinek keretei között tilos a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti fizetési műveletekre vonatkozó minden korlátozás.”* (EUMSZ 63. cikk)
- Sanz de Lera-ügy → EUMSZ 63. cikk közvetlen hatálya
- EUMSZ 65. cikk → kivételek, úgy mint:
  - adójog
  - pénzügyi (prudenciális) felügyelet
  - közrend és közbiztonság
  - követelmény: diszkriminációmentesség

88/361/EK irányelv

- „a tőke mozgások teljes felszabadítása”
  - védelmi intézkedések csak indokolt, kivételes esetekben
  - főszabály szerint harmadik országokkal szemben is
- I. Melléklet → liberalizált tőke mozgások felsorolása (pl.)
  - közvetlen befektetések
  - ingatlanbefektetések
  - értékpapírügyletek
  - kollektív befektetési vállalkozások
  - folyó- és takarékszámle műveletek
  - kereskedelmi hitelek
  - pénzügyi kölcsönök és hitelek
  - kezesség és más biztosítékok, zálogjog
  - biztosítással kapcsolatos utalások
  - személyhez kapcs. tőke mozgások
  - pénzeszközök exportja és importja
  - egyéb (pl. kártérítés, szerzői jogdíjak, stb.)

Bírósági esetjog + a Bizottság közleménye

- **Regina v. Thomson ügy** (még forgalomban levő nemesfém pénz → fizetőeszköz; már kivont → áru)
- **Luisi és Carbone ügy** (az ellenszolgáltatás nem tőkeművelet, mert nem befektetésre irányul!)
- **Bordessa-ügy** (devizakivitel engedélyhez kötése akadályozza a tőkemozgásokat, a bejelentési kötelezettség viszont önmagában nem)
- **Svensson és Gustavsson ügy** (csak az adott tagállamban honos banktól felvett hitelhez igényelhető törlesztési támogatás ellentétes a közösségi joggal)
- **Verkooijen-ügy és Manninen-ügy** (az osztalékfizetés bár az I. Melléklet nem említi, tőkemozgas, az irányelv hatálya alá tartozik)
- **Eckelkamp-ügy** (az ingatlanörökség utáni illetékből az ingatlant terhelő tartozások levonhatóságának ahhoz kötése, hogy az örökhagyó halálakor az adott államban rendelkezett illetőséggel, ellentétes a közösségi joggal)
- A Bizottság 1997-es közleménye:
  - minden tőkemozgással kapcsolatos korlátozás tiltott, legyen az diszkriminatív vagy nem diszkriminatív
  - csak kivételes körülmények miatt lehet korlátozni, ilyen pl. a közrend és a közbiztonság

Speciális esetek

- Az állam, mint hatóság spec. jogai - az aranyrészvényügyek
  - kiindulópont a privatizáció → az állam különleges jogosítványokat akart megtartani
  - aranyrészvény: olyan, a kormány tulajdonában álló részvény, amely határozott vagy határozatlan időre vétőjogot biztosít az állam részére bizonyos társasággal kapcsolatos eseményekkel vagy strukturális változásokkal szemben
  - Bizottság (1997): ez ellentétes lehet a tőke szabad mozgásával
  - **Bizottság v. Portugália ügy** (külföldi befektetők adott arány feletti részesedése nem zárható ki)
  - **Bizottság v. Egyesült Királyság ügy** (bizonyos eszközök átruházásához hatósági engedély nem köthető ki)
  - **Volkswagen-ügy** (általános társasági jogi szabályoktól eltérés az állam javára nem megengedhető); **DE**
  - **Bizottság v. Belgium ügy** (közszolgáltatási kötelezettség ellátásához szükséges eszközök felhasználásának korlátozása megengedett a közérdek miatt!)
- Ingtatlannal kapcs. ügyletek és a tőke szabad mozgása
  - **Konle-ügy** (külföldiek ingatlanszerzése nem köthető engedélyhez)
  - **Burtscher-ügy** (a nyilatkozattételi követelményeknek is arányosnak kell lenniük)
  - **Festersen-ügy** (állandó lakhely kikötése mezőgazdasági ingatlan megszerzéséhez ellentétes a közösségi joggal)
  - **Servatius-ügy** (valamely szervezet más tagállamban való ingatlanszerzése nem köthető előzetes engedélyhez)
  - **Trummer-Mayer-ügy** (zálogjog kifejezhetősége nem szorítható csak a nemzeti devizára vagy nemesfémre)

Kivételek

- Általánosságban
  - harmonizáció hiányában tagállami hatáskör
  - EUMSZ korlátai között, a cél megvalósítására alkalmas, szükséges és arányos intézkedések
- EUMSZ
  - 65. cikk: nem érinti a tagállamok saját adójogának alkalmazhatóságát, valamint a prudenciális felügyelet jogát, valamint statisztikai célú bejelentések, közrend és közbiztonság
  - 64. cikk (3) bek.: visszalépés adott harmadik ország irányában a liberalizációtól (Tanács + EP fogadhatja el)
  - 66. cikk: rendkívüli körülmények esetén harmadik ország felé korlátozás (Tanács + Bizottság + EKB)
  - 75. cikk: terrorizmus és ahhoz kapcsolódó tevékenységek miatti „befagyasztások” (Tanács + EP)
- EuB esetjoga
  - **Konle-ügy** (vidékfejlesztési célból, az állandó lakosság és gazd. tev. fenntartása érdekében másodlagos lakhely írható elő ingatlanszerzés esetén)
  - **Reisch-ügy** (...az előbbi kiegészítése környezetvédelmi és lakáspolitikai érdekekkel)
  - **Ospelt-ügy** (ingatlanszerzés korlátozása indokolható a mezőgazdaságból élő közösség megtartásának, az ezt elősegítő tulajdonosi struktúra fenntartásának, a természeti csapások megelőzésének és a mezőgazdasági politikának az érdekeivel, DE arányos követelmények szükségesek!)
  - **Bizottság v. Hollandia ügy** (közérdekű szolgáltatás fenntartása és az adórendszer összhangja igazolhatják az aranyrészvényekkel kapcsolatos állami előjogokat)